

**EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE  
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜNÜN KURULUŞU  
VE HEDEFLERİ**

-I-

Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL\*

Tarihin başlangıcından günümüze ve geleceğe değin varlığını devam ettiren yüce Türk milleti, dünden bugüne her zaman ve her devirde Türkçe'yi "*Anadil*" olarak kabul etmiştir. Bugün ise, Türkiye Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlıklarına kavuşan beş *Türk Cumhuriyetleri* Türkçe'yi "*resmi dil*" olarak konuşurken, diğer devletlerin bünyesinde bulunan Türkler de hâlâ *Türkçe* konuşmakta ve "*Türkçe*"yi korumaya devam etmektedirler.

*Karamanoğlu Mehmet Bey*'in, Farsça karşısındaki milliyetçi ve Türkçeci tavrı sonraki devirlere de örnek olmuştur. Onun;

- "*Bundan gerü divanda, dergâhta, bârgâhta, mecliste ve meydanda Türkçe'den gayri dil kullanılmayacaktır.*" fermânının içindeki *ana dil şuuru* bütün Türk devletlerinde daima uyanık tutulmuş ve dilimiz "***Resmî Dil***" olarak teminat altına alınmıştır.

Nitekim *Türkiye Cumhuriyeti Anayasa*'sının başlangıç kısmında, "*Türkiye devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe'dir.*" (T.C. Anayasası 1982: 8) hükmü yer almaktadır. Aynı hükmün değiştirilemeyeceği de ayrıca vurgulanmıştır. Çünkü dil, hem millet olmanın temel unsuru, hem de kültür birliğinin temini ve yeni nesillere aktarılmasında en önemli vasıtaadır.

---

\* Gazi Üni. Gazi Eğitim Fak. Öğretim Üyesi.

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, bu gerçeği çok iyi bilen ve tedbirleri zamanında alan bir devlet başkanıdır. O, Türk dilini yönlendirmek için verdiği belli başlı talimatlarında, cumhuriyetimizin kuruluş gerçeklerine uygun olarak, “*dil ile millet*” arasındaki bağı ön plânda tutmuştur. Bilindiği gibi, millet hâlindeki toplumlarda dilin sosyal yapıyı birleştirici ve geliştirici önemli fonksiyonları vardır<sup>1</sup> (Korkmaz 1985: 16). Özellikle O, inkılaplarını belli-başlı çağdaş realitelere dayandıran bir devlet adamı olarak;

*“Bir topluluğun “millet” olabilmesi için, o topluluğu meydana getiren fertler arasında dil, din, tarih, vatan, gelenek, görenek, sanat vb. birliğinin mevcut bulunması gerekir.”* demektedir.

Atatürk milleti de; “*Dil, kültür ve mefkûre birliği ile birbirine bağlı vatandaşların teşkil ettiği siyasi ve içtimâî bir hey’et*”(Güzel 1993: 14-15) olarak tarif etmektedir. Millet olmanın en önemli unsuru ise “*dil*”dir. Aynı “*dil*”i konuşan insanlar millet denilen sosyal varlığın temelini teşkil ederler. *Dil*, “*duygu ve düşüncüyü insandan insana aktaran bir vasıta*” olduğu için, insan topluluklarını bir yığın olmaktan kurtarır ve onları “*millet*” hâline getirir (Kaplan 1982: 45). Milli birlik ve bütünlük ancak toplumun fertlerini birbirine bağlayan *dil*’le sağlanabilir. Bu gerçekleri Atatürk;

*“Türkiye Cumhuriyetini kuran Türk halkı, Türk milletidir. Türk milleti demek Türk dili demektir. Türk dili, Türk milleti için kutsal bir hazinedir. Çünkü Türk milleti geçirdiği nihayetsiz felaketler içinde ahlâkını, an’anelerini, hatıralarını, menfaatlerini, kısacası bugün kendi milliyetini yapan her şeyini dili sayesinde muhafaza etmiştir. Türk dili, Türk milletin kalbidir, zihnidir* (Korkmaz 1985: 16) cümleleriyle ifade etmiştir. O, başka konuşmalarında da ;

*“Millî his ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir. Dilin millî ve zengin olması millî hissin inkişafında başlıca müessirdir. Türk dili dillerin en zenginlerindedir. Yeter ki bu dil şuurla işlensin! Ülkesini, yüksek istiklâlîni korumasını bilen Türk milleti, dilini de yabancı dillerin boyunduruğundan kurtarmalıdır.”*, “*Türk dili zengin ve geniş bir dildir, her mefhumu ifadeye kabiliyeti vardır. Yalnız onun bütün varlıklarını aramak, bulmak, toplamak, onlar üzerinde işlemek lâzımdır. Türk milletini ve dilini medeniyet tarihinin ve kültür dillerinin dışında görmenin ne yaman bir yanlış olduğunu bütün dünyaya göstereceğiz.*”(Atatürkçülük 1982: 5-6) diyerek Türkçe’ye verdiği önemi belirtmiştir.

---

Atatürk'ün 1928 yılında *Harf*, 1932 yılında da *Dil inkılabı* ile ele almış olduğu *dilimiz*, Millî Eğitim alanındaki gelişmelerin de temelini teşkil etmiştir. Onun, *dil inkılâbı* ile ulaşmak istediği hedefleri şöyle özetleyebiliriz:

1. *Dilimizi, yabancı dillerin Türkçe'ye zarar veren pürüzlerinden ayıklamak; yazı dilinden, Türkçe'ye yabancı kalmış olan unsurları atmak.*

2. *Aydınların dili ile halkın dili, konuşma dili ile yazı dili arasındaki, yabancılaşıma dolayısıyla ortaya çıkmış olan açıklığı kapatarak, dile millet varlığı içinde birleştirici ve bütünleştirici bir nitelik kazandırmak.*

3. *Türk diline, yapı ve özelliklerine uygun millî bir gelişme yolu çizebilmek,*

4. *Türkiye Cumhuriyetinde öğretim birliğine paralel olarak eğitimi millileştirmek ve öğretimi millî terbiyenin gerekli kıldığı bir millî eğitim diline kavuşturabilmek,*

5. *Türkçe'nin güzellik ve zenginliklerini ortaya koyabilmek ve onu dünya dilleri arasındaki değerine yaraşır bir seviyeye ulaştırabilmek için dilimizi bir **bilim dili** olarak ele almak ve üzerinde kaynaklarına inen derinlemesine araştırma ve incelemeler yapmak,*

6. *Dile, kelime türetme imkânları bakımından işlerlik kazandırarak Türkçe'yi millî kültürümüzün eksiksiz bir ifade vasıtası yapabilmek; uzun vadede çağdaş medeniyet seviyesinin gerekli kıldığı bütün kelime ve kavramları karşılayabilecek işlek ve zengin bir **kültür dili** durumuna getirebilmektir (Korkmaz1985: 18-19).*

Bu maddelerde görülen, dilimizin zenginliklerini araştırıp ortaya çıkarmak, kendi varlığına yönelerek yapı ve işleyişine uygun millî bir gelişme yolu çizmek, onu millî eğitim dili hâline getirmek gibi önemli görüş ve düşünceler, **okullarımızda Türkçe öğretiminin** daha ciddi ve sistemli olarak yapılmasının lüzumunu da ortaya koyuyordu.

Atatürk Türk dilinin yanı sıra *edebiyat* ile de yakından ilgilenmiş, edebiyatı toplum yararına yöneltmek için direktifler vermiş ve öğretim programlarının da bu yapıda tanzim edilmesini istemiştir. Atatürk'e göre *edebiyat etkili bir eğitim aracıdır*. O edebiyatı şöyle tarif eder:

*“Osmanlı devrinde ve kuruluşundan günümüze Cumhuriyet döneminde ve bundan evvelki Türk kültür dönemlerinde ve hatta bütün kültürel medenî cemiyetlerde edebiyat denildiği zaman şu anlaşılır: Söz ve mânâyı, yani insan dimağında yer eden her türlü bilgileri ve insan kudretinin en büyük duygularını , bunları dinleyenleri veya okuyanları*

*çok alâkalı kılacak surette söylemek ve yazmak sanattır* (Borak 1972: 71).

Bu sözlerden de anlaşılacağı üzere Atatürk, edebiyatı yüce duygu ve düşüncelerde ifadesini bulan etkili bir eğitim vasıtası olarak görmektedir.

Atatürk'ün esaslı bir eğitim aracı olarak gördüğü “*dil ve edebiyat*” eğitimin amaçlara uygun bir şekilde yürütülmesi ile millî eğitimin amaçlarının ve kültür yönünden fonksiyonunun yerine getirilmesi arasında yakın ve anlamlı bir ilişki olduğu açıktır. Bu sebeple, öğrencilere; *duygu, düşünce ve tasarılarını doğru ve etkili olarak anlatma, yazma kabiliyeti ile, güzeli çirkinden, iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan ayırabilecek*, mantık gücü kazandırmada “*Türk dili ve Edebiyatı*” öğretimine büyük görevler düşmektedir(Sever 1986: 28-29).

Türk dili XX. asrın başlarından itibaren hızlı bir gelişme ve değişme temposu içine girmiştir. Bu sebeple, Türkiye genelinde; *ilk, orta, lise ve yüksek öğretimde Türkçe ve Türk Edebiyatı ders programlarının olumlu bir şekilde uygulanamayışı nesiller arasındaki kopukluğa sebep olmuş ve bu yüzden de konuşma ve yazmada ana dillerini iyi kullanamadıkları gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Zira bu dönem içinde yetişen gençlerimiz ve aydınlarımız yetersiz, cılız ve yanlış bir kelime kadrosu içinde sıkışıp kalmışlardır. Duygu ve düşüncelerini istedikleri gibi anlatamamakta ve yazamamaktadırlar. Cümle yapıları, vurgu ve telaffuz yanlışları çok yaygındır. Bazıları mahallî dil özelliklerini devam ettirmektedirler* (Güzel 1987: 436-437).

“*Türk gençliğinin okuduğunu anlayamadığı, anladığını sözlü ve yazılı şekillerde ifade edemediğinden akli başında herkes şikâyetçidir... Türk dili, edebiyatı öğretimi ile ilgili olanlar ilk sırayı almak üzere, hemen herkes, son kırk yılda yetişenlerin ifade bozukluğu hastalığına duçar olduğunda birleşiyor...*”(Tural 1979: 109-111).”

*Ortaokul, lise ve hatta üniversitelerden mezun olan gençlerin duygu ve düşüncelerini anlatabilecek duruma geldiklerini söylemek oldukça zordur. Üniversiteyi bitirip hayata atılan gençler arasında bildiği bir konuda rahatlıkla kalem oynatan, gördüğü bir manzarayı anlatabilen kaç kişi vardır? Yaşadığı veya şahit olduğu bir hadiseyi doğru bir şekilde dile getirebilenlerin ne kadar az olduğunu inkâr etmeyelim. Üniversite mezunu insanlarımızın, milletvekili, hatta bakan olmuş kimi aydınlarımızın Türkçe'yi kullanmadaki yanlışlıkları bilinen bir gerçektir* (Aktaş 1989: 21-23).

Üniversite sınavlarına katılan gençlerin, *ana dili* başarı ortalamasının oldukça düşük olduğu, hatta “sıfır” alan aday sayısının bir hayli yüksek çıktığı bilinmektedir.

Bu imtihan sonuçları ve şikâyetler de göstermektedir ki, Türk gençlerine *ana dilleri* gereği gibi öğretilmemektedir. Hatta bir ifadeyle, Türkçe dersi “*en kolay derslerden biri*” sayılmaktadır. Bu sebeple öğrenciler, veliler, hatta bütün toplum için geçerli olan “*Türk çocuğu Türkçe’yi; ana dilini zaten bilir; ondan sınıfta kalmak da olmaz...*” kanaatinin yaygınlığı, öğretmenlerimizin birçoğunu da etkilemiş durumdadır.

Başarısızlığın sebeplerini ise genel olarak şöyle sıralayabiliriz:

1. *Toplumumuzda kitap ve gazete okuma alışkanlığının yerleşmemiş olması.*

2. *Öğretmenlerin, kalabalık sınıflar sebebiyle öğrencinin her biriyle ilgilenilememesi.*

3. *Ders kitaplarının metin, soru, bilgi ve yönlendirme açısından yetersiz oluşu.*

4. *Haftalık ders sayısının az oluşu.*

5. *Sınıf ve okul kitaplıklarının yetersizliği veya buralardan faydalanılamayışı.*

6. *Diğer branşlardaki öğretmenlerin, öğrencilerin dil yanlışlarını düzeltmemesi ve bunlara kayıtsız kalması.*

7. *Dil ve imlâ birliğinin temin edilememiş olması.*

8. *Öğretim programlarının yanında eğitim programının hazırlanmamış olması.*

9. *Eğitim teknolojisinden yeterince yararlanılamaması.*

10. *Basın- yayın organlarından Türkçe’nin yanlış kullanılması ve bunların toplumda süratle yayılması.*

11. *Nitelikli öğretmen yetiştirilememesi vb. (Özbay 1995: 40-41)*

Bu sebeplerin en önemlisi elbette ki “*nitelikli öğretmen*” meselesidir. Zira, eğitim sistemimizin zaman zaman tutarsız ve yetersiz şekilleri, öğretmenlerin gerekli bir formasyon almasını engellemiştir. Bu formasyon meselesinde Millî Eğitim Bakanlığı’nın hatası gözden kaçmamaktadır. Zira bakanlık bir ara 15 ve 45 günde yüz yirmi bin öğretmen imâl etmiştir. Elbette bu imâlat hatalıdır.

1982 yılında çıkan 2547 sayılı *Yüksek Öğretim Kanunu* çerçevesinde, "öğretmen yetiştirme görevi" üniversitelere yüklenmiştir. Bu sebeple Üniversitelerin de bu işi çok ciddi olarak ele almaları gerekir. Bunun için "Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü" ile "Türkçe öğretmenliği Bölümleri"nden yetiştirilecek olan "edebiyat öğretmenleri" ve "Türkçe öğretmenleri"nin sağlam bilgi ve beceriye dayalı, bu bilgi ve beceriyi ezbere değil, bütünüyle bilimsel bir şekilde öğrencilere aktarılması suretiyle "güçlü öğretmen" yetiştirmemiz şarttır. Öğrencilerin kişilik kazanmalarında, zihni ve ruhi gelişmelerinde *ana dili* öğretiminin rolü büyüktür. Çünkü insan, *sosyal bir varlıktır* ve toplum içerisinde yaşar. Bu esnada çevresi ile daima iletişim kurması gerekmektedir. Bunun için de *dil*'e ihtiyaç duyar. Dil becerilerinin gelişmesi lâzımdır.

Bilindiği gibi dil becerilerini genel olarak;

1. *Anlama becerileri (Dinleme, okuma, İzleme)*

2. *Anlatma becerileri (Konuşma, yazma)*

şeklinde tarif edebiliriz. Türkçe öğretiminin genel amaçları arasında ise bu becerilerle ilgili olarak;

"a. Öğrencilere, *görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını, incelediklerini tam ve doğru olarak anlama gücü kazandırmak,*

b. *Onlara görüp izlediklerini ve düşündüklerini, tasarladıklarını söz ya da yazı ile doğru ve amaca uygun olarak anlatma beceri ve alışkanlığı kazandırmak*"tan söz edilmektedir(MEB 1981). Bu maddelerin özünde "okuma, dinleme, konuşma ve yazma" becerilerini geliştirmek gayesi vardır. Aslında ilkökul, ortaokul, lise ve üniversitelerde okutulan Türkçe derslerinin amaçları aşağı yukarı aynıdır. Her kademedeki *ana dili eğitim programlarının temel hedefi "okuma, dinleme, konuşma ve yazma"* becerilerini geliştirmektir (Özbay 1995: 33).

Görüldüğü gibi, Türkçe öğretiminin temel amaçlarından biri öğrencilerin dinlediklerini, okuduklarını doğru anlamak ise, biri de duygu ve düşüncelerini doğru ve düzgün bir şekilde anlatmaktır. *Anlama* ve *anlatma* becerileri çocuğun okul öncesi çevresinde başlamakla beraber, sağlıklı bir şekilde gelişimi okullarda devam etmektedir. Okullarda bu becerilerin geliştirilebilmesi için de nitelikli öğretmenlere ihtiyaç vardır.

Bilindiği gibi devletimizi bir dünya devleti kılma ve milletler arasında lâıyk olduğu seçkin yeri elde edebilme idealine yönelik hızlı kalkınma gayretleri içinde olan toplumumuz, yüce Atatürk'ün belirlediği hedefe ancak bedenî, zihni, ruhi özellik ve yetenekleri istenilen seviyede geliştirmiş insanlarımızla ulaşabilecektir.

*Kültür kavramı içerisine giren her şey başkalarına dille aktarılmaktadır. Kültür, varlığını nesilden nesle intikale borçludur. Kültürün nesilden nesle geçmesi, böylece devamı ve yaşaması kültür taşıyıcı eserler, eğitim öğretim yolu ile olur... Dolayısıyla eğitim ve öğretimin esas görevi kültürün intikali ve devamını sağlamaktır. Dilin öğrenilmesi ve kullanılması, kültürün de öğrenilmesi demektir. Her kelime, her cümle, kültüre ait bir göstergesi temsil etmektedir (Özbay 2002: 116). Kültür, taşıyıcı ve aktarıcı fonksiyonu ile en önemli bir eğitim öğretim aracı olan dilimizin öğretimi, bu yüzden her geçen gün daha da artan bir önem arz etmektedir.*

Millî birlik ve bütünlüğün, refah ve mutluluğun aracı olan Türkçe'mizin eğitim ve öğretiminde ortaya çıkan problemlerin çözümü, zorlukların giderilmesi çalışmaları cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana devam ederken, mevcut problemlere, gelişen yurt ve dünya şartları içinde yenileri eklenmiştir.

Eğitim Fakültelerindeki; *Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı ABD'nin önemi* her geçen gün artmaktadır. Zira Türkçe'yi öğretmek mecburiyetinde olduğumuz hedef kitle de bir hayli kabarıktır. Bunlardan birkaçını şöyle sıralayabiliriz:

1. *Okul öncesi (Ana okulu, kreş, çocuk yuvası vb.) çocuklarına Türkçe öğretimi.*
2. *Ana dili Türkçe olan çocuklarımıza Türkçe öğretimi,*
3. *Ana dili yabancı dil olanlara Türkçe öğretimi,*
4. *Birleştirilmiş sınıflarda Türkçe öğretimi,*
5. *İki dillilere Türkçe öğretimi,*
6. *Yurt dışındaki işçi çocuklarına Türkçe öğretimi,*
7. *Yüksek öğrenim için başka ülkelerden gelen yabancı öğrencilere Türkçe öğretimi,*
8. *Yetişkinlere Türkçe öğretimi,*
9. *Türk Cumhuriyetlerinden yurdumuza gelen orta ve yüksek öğrenim gençlerine Türkçe öğretimi...vb'leri,*

Bütün bu problemlerin çözümü, her seviyede Türkçe eğitim ve öğretiminin amaç, konu, metot, teknik ve araçlarında benzerlikler gösterse de aslında önemli farklılıklar ortaya çıkarmakta ve Türkçe öğretmenlerinin kazanmaları gereken formasyonlarda da farklılıklar yaratmaktadır.

Bilindiği gibi, ülkemizde 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle bütün yüksek öğretim kurumları, özellikle öğretmen yetiştiren yüksek okullar da YÖK bünyesinde toplanmıştır. Böylece ilkokullara Sınıf öğretmeni yetiştiren yüksek öğretmen okulları, ortaokullara Türkçe ve diğer branşlarda öğretmen yetiştiren yüksek öğretmen okulları (Eski Eğitim Enstitüleri) üniversitelerin kapsamına alınmıştır. Eğitim Fakültesi adıyla teşkilatlanan bu kurumlarda köklü değişiklikler yapılmıştır. Bu fakültelerde açılan Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümleri, Lise ve dengi okullara “Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni” yetiştirmeyi hedeflemiştir.

Fakat bu sisteme baktığımız zaman, ilkokul ve ortaokullara yönelik Türkçe öğretmeni yetiştirmeyi hedef dışı bırakmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı ise bu öğretmenlere olan ihtiyacını, Lise'ler için yetiştirilen “Türk Dili ve Edebiyatı” öğretmenleri veya asıl olarak da “Sınıf öğretmenleri” tarafından karşılamaya çalışmıştır.

Bugün ise, İlköğretimin birinci kademesinde branş öğretmeni olarak “Türkçe öğretmeni” bulamazsınız. Bu nasıl bir tatbikattır ki, Türk milletinin “ana dili Türkçe”, Anayasa'sındaki “resmi dili de Türkçe”dir, fakat Türkçe derslerini sahanın uzmanları değil, bu alanla hiç alakası olmayan –iş bulmazlar- vermektedir. Böylece de toplumumuzda bir “Türkçe konuşma özürüllüğü” devam etmektedir.

İlköğretimin ikinci kademesi'ne “Türkçe öğretmeni” olarak; Türkçe Öğretmenliği bölümü, Sosyal Bilgiler Bölümü, Yabancı diller bölümü ve daha başka her bölüm'den mezun olan öğretmenler gönderilmektedir. Burada çok açık olarak büyük bir başarısızlık örneği göze çarpmaktadır. Şöyle ki;

a. İlköğretimin ikinci kademesi için yetiştirilmesi hedeflenen Türkçe Öğretmenliği bölümü'nde zaten alan dersleri kırılmış, bunun yerine ilgisi olmayan yan alan dersleri konulmuştur.

b. Bu bölüme yan alan olarak da “Sosyal Bilgiler” eklenmiş ve böylece Türkçe Öğretmenini buradan da yetiştirmeyi nasılsa üstün bir zeka ile düşünmüşlerdir, yani Sosyal Bilgiler bölümünden mezun olanlar da Türkçe öğretmeni oluyor.

c. Yabancı Diller veya başka bölümler'den mezun olanlar da “Türkçe öğretmeni” olarak atanmışlardır.

Burada görülen gerçek şudur ki, a ve b şıklarındaki bölümlerin her ikisi de bu konuda “yarım bilgi sahibi” olduklarından “Türkçe öğretimi” gereği gibi onlar tarafından öğretilenmemektedir.



Özellikle ikinci ve üçüncü guruplar, “*Türkçe, Dilbilgisi, Güzel Konuşma ve Yazı dersleri*”ni hangi formasyona göre vereceğini bilemedikleri içindir ki, zarar bizim insanımızın Türkçe öğrenmesine yönelik olmaktadır.

İlmi şahsiyetlerine gölge düşürmek istemeyen, Fakültelerimizin “*Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*” mezunları ise, *Türkçe derslerini* vermek istemiyorlar. Niçin? Çünkü bunlar hadlerini bildikleri için kendileri “*edebiyat öğretmeni*” olmaları sebebiyle “*Türkçe öğretmenliği*”ne talip olmamışlardır. Ayrıca yıllardır, *branşı Türkçe olduğu* halde, ihtiyaçtan dolayı *Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği* yapan tecrübeli öğretmenler de şimdi *Türkçe dersi* okutmayı pek istememektedirler. *Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi bölümlerinden* lisan eğitimi alan genç öğretmenler ise, Türkçe öğretmeni olmadıklarını öne sürerek bu dersi okutmaya istekli görünmemektedirler.

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde 1989 yılında kurulan TEGEM tarafından Türkiye genelinde yapılan bir araştırmada *Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü* mezunu öğretmenlerin “*Türkçe Öğretmenliği*” yapmak istemediği, bunun temel sebebinin ise; bu öğretmenlerin “*ortaokullarda Türkçe’yi öğretecek yeterli bilgi ve beceriye sahip* olmadıkları kanaatini taşımaları olduğu anlaşılmıştır.

Neticede, öğretilmesi son derece önemli olan dilimiz neredeyse öğretmensiz kalan, ya da isteksiz ve alandan gelmeyen öğretmenler tarafından okutulan bir ders durumuna düşmektedir.

Bütün bunlar 1987 yılında ilk defa tarafımızdan araştırılıp tespit edilmiş ve *Gazi Üniversitesi* bünyesinde, “*Türkçe’nin Eğitimi ve Öğretimi*” sahasında *lisan, yüksek lisans ve doktora* seviyesinde programlar açılması için girişimlerde bulunulmuştur. Bu girişimlerimiz neticesinde *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Türkçe’nin Eğitimi-Öğretimi Ana bilim dalı, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı’nın 1.6.1989 tarih ve EÖ/07.02.003/1752-11714* sayılı kararıyla; *Yüksek Lisans ve Doktora programları* açılmıştır.

Yine aynı karar doğrultusunda ilk defa *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü* bünyesinde *Türkçe Öğretmenliği Anabilimdalı*’nın kurulmasıyla, 1992-1993 öğretim yılından itibaren “*Türkçe Öğretmenliği Anabilimdalı*” eğitim-öğretime başlamış ve 1995-1996’dan buyana bu sahada Türkiye’de “*Türkçe’nin Eğitimi-Öğretimi*” alanında “*merkez*” olmuştur.

Ancak bu çalışmaların yeterli olmayacağını, ilkokullarda, *Türkçe derslerini “alan öğretmenlerinin vermesi”* gerektiğini, bilhassa belirtmek isterim. Hâlen ilköğretimin birinci kademesinde (1-5 sınıflar) Beden

Eğitimi, Resim-İş, Müzik Eğitimi, Din Kültürü gibi dersler –imkânlar dahilinde- branş öğretmenleri tarafından okutulmaktadır. *Türkçe'nin eğitimi ve öğretimi* bu derslerden daha mı önemsiz ki, alan dışı –iş bulmazlar tarafından- okutulmaktadır?

Bilindiği gibi *Türkçe*, bir bilgi öğretimi, bir beceri ve sanat eğitimi'dir. 1739 sayılı *Millî Eğitim Temel Kanunu* 'nun 43. maddesi de;

“..genel kültür, özel alan bilgisi ve pedagojik formasyonla donatılmış, ihtisas sahibi öğretmenlerin yetiştirilmesi..” hedeflenmiştir. Kanun böyle de, bu Kanun *Türkçe* için niçin işlemiyor?

Kanaatimce bu konuda bazı gerekli tedbirlerin alınması icap etmektedir. Bu tedbirleri ise şöyle sıralayabiliriz:

1.*Türkçe eğitimi ve öğretimi yoluyla her yaş grubundaki çocukların seviyelerine uygun Türkçe anlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesi,*

2.*Ana okulundan itibaren ilk okuma yazma eğitimi ve öğretiminin hazırlık safhasından geçirilmeleri,*

3.*Dinleme yoluyla anlama yeteneklerinin geliştirilmesi için seviyelerine uygun kelime hazinelerini geliştirme çalışmaları yaptırılması,*

4.*Birikimlerini dile getirmede sözlü anlatım becerilerinin geliştirilmesi,*

5. *Okuma zevk ve alışkanlığının kazandırılması,*

6.*Türk dilinin sevdirmesi, bu yolla millî kültürümüzün benimsetilip, birlik ve beraberliğin temini çalışmalarının ehil ellerle sağlanması ..vb'leridir.*

Yukarıda kısaca ifade ettiğimiz amaçların gerçekleştirilebilmesi ancak bu hususta *özel eğitim görmüş*, gerekli formasyona sahip, Eğitim Fakülteleri *Türkçe Öğretmenliği bölümlerinin* yeniden şekillenip;

1.*Temel Türkçe Öğretmenliği Anabilimdali*

2.*Türkçe Öğretmenliği Anabilimdali*

3.*Yabancılara Türkçe'nin Öğretimi Anabilimdalları* 'nın kurulması ve bu anabilim dallarında alanın uzmanı “*Türkçe Öğretmeni*” yetiştirmemiz ile mümkün olacaktır.

(Bu konu devam edecektir.)

**KAYNAKÇA**

- AKTAŞ, Şerif. (1989). *Kompozisyon Öğretimi Üzerine*. **Milli Eğitim**. S. 81. Ankara.
- Atatürkçülük. (1982). Ankara: Genel Kurmay Başkanlığı Yayınları.
- BORAK, Sadi. (1972). Atatürk ve Edebiyat. İstanbul.
- GÜZEL, Abdurrahman. (1993). “Atatürk’te Milli Birlik ve Beraberlik Düşüncesi”. **Milli Eğitim**. S.119. Ankara.
- GÜZEL, Abdurrahman. (1987). *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programları*. **Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünü -Bugünü- Geleceği Sempozyumu**. Ankara:Gazi Üniversitesi Yayınları.
- KAPLAN, Mehmet. (1982). Kültür ve Dil. Ankara: Dergah Yayınları.
- KORKMAZ, Zeynep. (1985). “Dil İnkılâbının Sadeleşme ve Türkleşme Akımları Arasındaki Yeri.” **Türk Dili**. C. XLXI. S. 401. Ankara.
- MEB. (1981). *Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı*. **Tebliğler Dergisi**. S. 2098. Ankara.
- ÖZBAY, Murat. (1995). Ankara Merkez Ortaokullarındaki Öğrencilerin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma. Gazi Üni. Sos. Bil. Enst. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.
- ÖZBAY, Murat. (2002). *Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretimi*. **Türk Dili**. S. 602. Ankara.
- SEVER, Sedat. (1986). *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*. **Milli Eğitim**. S. 69. Ankara.
- T.C. Anayasası. (1986). Ankara.
- TURAL, Sadık. (1979). *Kompozisyon Eğitimimiz Etrafında Düşünceler*. **Milli Eğitim ve Kültür**. S.2. Ankara.